

uopfgelige. Der bliver knap 2 Mill. Kr. tilbage, som denne Rentenedsættelse vil komme til at gjælde. Det er blevet fremhævet, at nogle af disse Prioriteter vare af den Beskaffenhed, at Livrenteanstalten vilde foretrække at opsigte Kapitalerne, og det kunde jo blive slemt nok for de Paagjældende. Hvor vidt det er Tilfældet eller ikke, derom skal jeg ikke udtale mig. Derom maa nærmest de Sagkyndige have en bestemt Mening. Folkethingets Flertals Ordfører mente jo at have grundstet denne Sag, og Udvalget havde ladet Forholdet undersøge, og man var kommen til det Resultat, at der ikke var nogen Fare i den Henseende. Men jeg synes kun, at denne lille Vanskelighed let vilde kunne løses ved at give Bestemelsen den Begrændsning, at hvis Livrenteanstalten foretrækker at opsigte Kapitalen, kunne de Paagjældende have Valget imellem, om de vilde blive ved at betale deres 4 pCt. eller faae deres Penge opsagte. Dermed vare, forekommer det mig, alle Parter nogenlunde tilfredsstillende; derved stete der ingen Ubillighed mod Noget. Jeg vilde foretrække, at man gik den Vej ogsaa af Hensyn til Panterne i Sønderjylland. Det er vel ikke mange, men det er dog altid nogle. Jeg har bragt i Erfaring, at det vækker ikke ringe Utillfredshed der, at man tager 4½ pCt., og jeg synes, det er noget haardt for vore forhenbærende Landsmænd. Ganske vist blive de i saa Henseende ikke behandlede anderledes end vore egne; men det kan jo nok være, at man her skulde tage et Billighedshensyn, endog større end man ellers tør tage. Derimod er der med Hensyn til de kommunale Laan ikke stillet noget Forslag om Nedsættelse i Renten. Der var i det andet Thing stillet Forslag om, at de kommunale Laan skulde være opsigelige fra begge Sider indtil 1890, men det Forslag faldt igjennem, og vistnok med Rette. Jeg vilde langt foretrække, hvad jeg synes var billigt overfor de kommunale Laan, en Bestemmelse om, at indtil anderledes bestemmes ved Lov, svare de kun 4 pCt. Jeg veed meget vel, at Kommunerne have taget deres Laan uopfgeligt baade mod 4½, ja endog saa mod 5 pCt., men Ingen kunde den Gang vente den Omvæltning, som nu er stet i vore Renteforhold ved Konverteringen, og det forekommer mig nok, at det var rimeligt, at man tog et saadant Billighedshensyn overfor Kommunerne. I det Hele taget vil jeg sige, at jeg vilde sætte megen Pris paa, at man med de her nævnte Begrændsninger kunde faae sat en almindelig Bestemmelse om Rentenedsættelse for disse Debitorer ind i Forslaget. Den ærede Minister veed, hvis han kan erindre det, at det er ikke noget nyt Stand-

punkt fra min Side. Jeg har gjentagne Gange i det andet Thing udtalt, at det forekommer mig meget ubilligt, urimeligt og lidet tjenligt for Landbruget, at samtidig med, at Loven fastsætter som normal Rente 4 pCt., Statens egne Institutioner saa tage en højere Rente. Det burde ikke være saa. Man kan ganske vist sige, at det har ikke saa meget at betyde, om der af disse saa Millioner tages lidt højere Rente, det vil ikke kunne skade Landbruget; men Sligt virker dog altid ud i videre Kredse. Jeg vilde sætte Pris paa, om man overfor de nuværende Debitorer gav Lovforslagets § 19 den nødvendige Begrændsning og undgik at stude dem, idet man gav dem Valget imellem at opsigte deres Laan eller at svare de 4 pCt. Saa vilde man faae en almindelig Bestemmelse om 4 pCt. som Rentefoden. Jeg veed nok, at den ærede Minister ikke holder meget af saadanne Bestemmelser, det har jeg set af Forhandlingerne i det andet Thing; men der er dog vel ingen Grund til at tro, at Renten i en nær Fremtid skulde gaa op over 4 pCt. Skulde det virkelig blive Tilfældet, forekommer det mig, at man da ogsaa kunde forandre den almindelige Regel om 4 pCt. som Rente for Udlaan og ligeledes træffe Forandring for den her nævnte Institutions Vedkommende. Jeg synes i det Hele taget, at det er heldigt, at Statsinstitutionerne i saa Henseende ere i Overensstemmelse med den almindelige Lovgivning. Jeg har for Resten ikke opfattet den ærede Ministers Udtalelse hverken i Dag eller af Referaterne i det andet Thing saaledes, at han er utilbøielig til at komme til en Overenskomst om § 19 paa en eller anden Maade. Jeg vil haabe, det stee. Efterat Forventningen om Bonus er givet, og efterat det Billighedshensyn er taget, er det i alle Parter Interesse — og ikke mindst i Rigsdagens Interesse — at vi faae Afslutning paa denne Sag. Jeg haaber, at Rigsdagen maa ende med Enighed om dette Lovforslag, der — som det forekommer mig — er vigtigt, ikke alene for Interessenterne, men ogsaa for Staten, for at den kan komme til Klarhed om, hvorledes den staaer i dette Forhold. Med disse Bemærkninger skal jeg anbefale Lovforslaget. Jeg skal ikke komme ind paa Spørgsmaalet om Lønningerne, der ere fastsatte i § 15, ere for lave eller for høie; det er Noget, som vel ikke vil forvolde Vanskelighed — Lønningerne ere for Resten satte noget ned i det andet Thing. Det er ikke let at have noget rigtigt Skjøn om det Berettigede heri. Naar selv den ærede Minister har erklæret, at han ikke har fuldstændigt Indblik i dette Punkt, er det ikke let for